

men om selve Ønsket om Adgang dertil var man fra de forskellige Sider i Danmark, som havde været repræsenterede under disse Forhandlinger, enig. Overfor dette var det, Léon Bourgeois svarede med nogle Bemærkninger om, at det forekom ham, at dette Ønske fra danske og svejtsiske Venner maatte være Genstand for en meget nøje Overvejelse; thi han vidste ikke, om noget saadant kunde forenes rent logisk set med Folkeforbundsbegrebet. Vi svarede dertil dette, at efter vor Mening var det ganske klart, at Neutralitetsbegrebet undergik en Forandring i det Øjeblik, Stater traadte ind i et Folkeforbund som det, her var Tale om, og at vi var paa det rene med, at der laa en ny Tilstand deri, at man var forpligtet til at deltage i de økonomiske Sanktioner, men vi føjede til, at vi ikke kunde anse det for uforeneligt med Neutralitetsbegrebet, naturligt forstaaet, at visse Stater paa Forhaand var fritagne for at deltage i de militære Sanktioner og fritagne for at give Adgang til Gennemmarch gennem deres Land. Dette Synspunkt er jo siden anlagt overfor Svejts. Derimod er jeg for min Del tilbøjelig til at tro, at foreløbig vil man ikke være villig til at udvide den Stilling, som Svejts har, til ret mange andre Stater; kun under ganske særegne Forhold kan der være Mulighed for, at dette kan opnaas. Derfor deler jeg den Opfattelse, at man ikke fra vor Side bør søge at drive dette Spørgsmaal stærkere frem, end Forholdene gør det naturligt og muligt; men ganske vist bør vi ogsaa nu, som det skete i Paris, støtte det islandske Ønske om, at Island, til Trods for at det har erklæret sig permanent neutralt, dog kan faa Adgang til Folkenes Forbund.

Med Hensyn til selve Folkenes Forbund og den Virksomhed, der skal udfoldes paa det forestaaende Møde i Genève, har der iblandt de Konservative været megen Bekymring med Hensyn til Danmarks Holdning, og ogsaa paa dette Punkt rettede det ærede Medlem Hr. Holstein Spørgsmaal til mig. Jeg skal svare dertil, at det er mit Indtryk, at der imellem alle Retninger i Danmark er Enighed om, at Danmark bør bestræbe sig for indenfor Folkenes Forbund at virke til, at Forbundet faar en saa universel Karakter som paa nogen Maade muligt, og at dette sker saa tidligt som paa nogen Maade muligt. Men jeg føjer til, at vi er lige saa enige om, at man ikke bør sætte Bestræbelser derfor paa Spidsen paa en saadan Maade, at dette kan volde Fare for selve Forbundets Eksistens. Thi Folkenes Forbund er, som det i Øjeblikket findes — det tror jeg, alle, der er Venner af den Bestræ-

belse, som her er udfoldet, vil erkende —, endnu en skrøbelig Begyndelse, og man har al mulig Grund til at vise den største Varsomhed under Bestræbelserne for at udvikle det, som her er blevet begyndt. Dernæst tvivler jeg ikke om, at der ogsaa vil være Enighed om, at man maa ønske at opnaa større Adgang for de mindre Stater til aktiv Deltagelse i selve Forbundets daglige Virksomhed, end det hidtil har været muligt at opnaa. Og endelig maa jeg efter alle de Udtalelser, som er fremsatte, gaa ud fra, at Enigheden ogsaa strækker sig til det tredje Punkt, at det er i Danmarks Interesse, at Forbundets Virksomhed for Rustningernes Indskrænkning bliver til Alvor og Virkelighed saa hurtigt som overhovedet muligt, og at de Beslutninger, man maatte træffe fra Forbundets Side her, fører til den mest vidt gaaende Indskrænkning af Rustningerne, der overhovedet kan antages at blive Mulighed for nu. Det er ikke paa disse Punkter, Uenigheden ligger, og jeg kan endda sige, at vi er nu i den heldige Situation, at Uenigheden egentlig heller ikke bestaar i Strid om den juridiske Fortolkning af, hvad der staar i Forbundspagten med Hensyn til de deltagende Staters Forpligtelser overfor Forbundet. Det er jo meget sjældent, at man gennem en Diskussion her i dette høje Ting kan opnaa det Resultat, at der virkelig paa et bestemt givet Punkt dog opnaas en fuldstændig Meningsoverensstemmelse mellem de forskellige Partier og Retninger. Men jeg kan ikke nægte, at den meget langstrakte Diskussion, som vi fjor, før det ærede Medlem kom ind i Tinget, førte herom, og den Fortsættelse, der her har fundet Sted, synes at have givet et saadant Resultat. Det anerkendes nu af alle, ogsaa af det ærede Medlem, der formodentlig i hvert Tilfælde i denne Henseende maa kunne tale paa det konservative Folkepartis Vegne, at der ikke i Forbundspagten findes nogen Forpligtelse for den enkelte Stat, juridisk, lovmæssigt set, til at opretholde et vist Militærvæsen. Det Punkt, hvor Uenigheden træder frem mellem ogsaa Statsministeren og os andre, er Spørgsmaalet om, hvorledes man skal opfatte den Maksimalgrænse, som tænkesat fra Forbundets Side for de enkelte Staters Rustninger. Der opfatter den højt ærede Statsminister denne Grænse som en Art Tilkendegivelse af, hvad der i det hele taget er passende for vedkommende Stat, og nærer i alt Fald en overvættets stor Bekymring ved at skønne anderledes end det Skøn, der menes at være udtrykt i den paagældende Maksimalgrænse.